

ОСНОВНИ СУД У ДЕРВЕНТИ

АКЦИОНИ ПЛАН МЈЕРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРИЈЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Дервента, април 2022. године

САДРЖАЈ

I -УВОД	3
I.1. Дефиниције	3
II-ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА	5
II.1.Правни оквир	5
II.2Обавезе суда у спровођењу мјера за остваривање и унапређење родне равноправности	6
III- САДРЖАЈ ПЛАНА	6
III.1.Основни подаци о Суду	6
III.2.Укупан број и проценат запослених по полној структури	7
III.3.Укупан број и проценат руководећих и извршилачких радних мјеста по полној структури	7
III.4.Радна група за родну равноправност	7
III.4.1. – <i>Методологија рада</i>	8
III.4.2. – <i>Стварање предуслова за реализацију процеса израде Акционог Плана</i>	9
IV-ЦИЉЕВИ	10
АКЦИОНИ ПЛАН –ОПЕРАТИВНИ ПРИКАЗ	11

I-U B O D

Родна равноправност претпоставља да мушкарци и жене имају једнаке предуслове за остваривање људских права.

Осим тога, родна равноправност претпоставља и да постоје једнаке могућности за мушкарце и жене да допринесу културном, политичком, економском, социјалном и националном напретку, као и да имају идентичне могућности да уживају све користи и бенефиције од напретка једне заједнице.

Родна равноправност представља фундаментално право за све и од суштинског је значаја за сваку демократску средину. Да би ово право било остварено, оно мора бити не само препознато с правне стране, већ и успјешно примјењено на све аспекте политичког, економског, друштвеног и културног живота. Унапређење родне равноправности је кључно развојно питање јер омогућава адекватно коришћење женских људских ресурса и директно доприноси побољшању квалитета живота свих грађанки и грађана.

Основни циљ Акционог плана је да утврди приоритете, активности и средства, која ће за циљ имати побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности као и да се омогући праћење напретка у сфери родне равноправности у Основном суду у Дервенти.

Елиминисање родних стереотипа, укључивање родне перспективе у јавне политике те акциони планови у судовима у БиХ представљају услов за остваривање циљева према којима идемо.

I-1. ДЕФИНИЦИЈЕ

Примјена политике једнаких могућности и родне равноправности подразумева употребу недискриминаторног, родно осетљивог језика.

У недостатку стандардизоване терминологије родне равноправности, уједначено је значење појединих израза који се користе у овом Плану, тако да поједини наведени појмови имају слиједеће значење:

1) **Пол** представља биолошке, анатомске и физичке особине које разликују мушкарце и жене и најчешће су непромјенљиве у свим временским периодима и свим просторима.

2) **Род** је скуп друштвено условљених особина припадника једног пола, настао вјероватно првобитном подјелом рада, опстао и када је изгубио оригиналну функцију и то као инструмент политике полова, при чему се, захваљујући привидној природности, обнавља у процесу одрастања и васпитавања.

3) **Родна неравноправност** не настаје од простог разликовања полова или родова, него од различитог вредновања и перцепције мушкости и женкости, односно родних режима.

---

4) **Родна равноправност** представља одсуство дискриминације по основу пола/рода, једнака права у друштвеном, економском и политичком животу, као и поштовање људских права жена и мушкараца и могућност да у потпуности развију своје потенцијале и интересовања, без обзира на родне стереотипе и улоге, те да живе у слободном окружењу, односно у друштвеној заједници која обезбјеђује једнаке могућности.

5) **Дискриминација лица** по основу два или више личних својстава ,без обзира на то да ли се утицај појединих личних својстава може разграничити (вишеструка дискриминација) или се не може разграничити (интерсекцијска дискриминација).

6) **Подстицај на дискриминацију** на основу пола ,односно рода је давање упутства о начину предузимања дискриминаторних поступака и навођење на дискриминацију на основу пола,рода,на други сличан начин .

7) **Родна перспектива** односи се на узимање у обзир родних разлика,разлика по полу и различитих интереса,потреба и приоритета жена и мушкараца и њихово укључивање у све фазе планирања,припреме „доношења и спровођења јавних политика,прописа ,мјера и активности .

8) **Једнаке могућности** подразумевају једнако остваривање права и слобода жена и мушкараца ,њихов равноправни третман и равноправно учешће у политичкој ,економској ,културној и другим областима друштвеног живота и у свим фазама планирања,припреме ,доношења и спровођења одлука и равноправно коришћење њихових резултата,без постојања родних ограничења и родне дискриминације.

9) **Уравнотежена заступљеност** полова постоји кад је заступљеност једног од полова између 40%-50% у односу на други пол,а **осјетно неуравнотежена заступљеност** полова постоји кад је заступљеност једног пола нижа од 40% у односу на други пол,осим ако из посебног закона не произилази другачије.

10)**Родно засновано насиље** је сваки облик физичког ,сексуалног ,психичког,економског и социјалног насиља које се врши према лицу или групама лица због припадности одређеном полу или роду ,као и претње таквим дјелима,без обзира на то да ли се дешавају у јавном или приватном животу ,као и сваки облик насиља који у већој мјери погађа лица која припадају одређеном полу.

11)**Насиље према женама** означава кршење људских права и облик дискриминације према женама и сва дјела родно заснованог насиља која доводе или могу да доведу до:физичке,сексуалне,психичке,односно финасијске повреде или патње за жене,обухватајући и претње таквим дјелима,принуду или произвољно лишавање слободе,било у јавности ,било у приватном животу.

12)**Узнемиравање** је свако нежељено понашање које има за циљ или посљедицу повреду достојанства лица или групе лица на основу пола ,односно рода,а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељско ,заstraшујуће,понижавајуће и увредљиво окружење.

13) **Сексуално,односно полно узнемиравање** је сваки нежељени вербални или невербални или физички акт сексуалне природе,који има за циљ или посљедицу повреду личног достојанства,а нарочито ако се тиме ствара страх ,непријатељско ,заstraшујуће ,понижавајуће или увредљиво окружење.

14) **Сексуално,односно полно уцјењивање** је свако понашање лица које ,у намјери чињења или нечињења дјела сексуалне природе,уцјени другог да ће у случају одбијања пружања траженог, против њега или њему блиског лица изнијети нешто што може шкодити њеној или његовој части или угледу .

15) **Родно осјетљив језик** јесте језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свијестоних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности ,укључујући промјене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу.

16) **Родни стереотипи** су традициом формиране и укорјењене идеје према којим су женама и мушкарцима произвољно додијелене карактеристике и улоге које одређују и ограничавају њихове могућности и положај у друштву.

17) **Тијела за родну равноправност** су повремена тијела у институцијама правосуђа која се образују у циљу спровођења мјера предвиђених Законом и Стратегијом ,као и другим документима јавних политика ради унапређења родне равноправности .

II - ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА

План мјера за остваривање и унапређење родне равноправности (У даљем тексту :План),је финални документ који успоставља систем родне равноправности у Основном суду у Дервенти (у даљем тексту :Суд),са крајњим циљем да се у складу са Законом о равноправности полова БиХ ,Законом о забрани дискриминације и подзаконским актима ,успостави ,оствари и унаприједи родна равноправност,утврде опште и посебне мјере за остваривање и унапређивање родне равноправности ,начин извјештавања о њиховој реализацији ,институционални оквир за остваривање родне равноправности и друга питања од значаја за остваривање и унапређење родне равноправности.

II-1 ПРАВНИ ОКВИР

Правни оквир за доношење Плана је Закон о равноправности полова БиХ (у даљем тексту :Закон) ,Закон о забрани дискриминације ,Стратегија за унапређење родне равноправности у правосуђу БиХ (у даљем тексту:Стратегија) израђена у оквиру пројекта «Унапређење ефикасности судова и тужилаца у БиХ-друга фаза»,финансираног од стране Владе Шведске.

Законима се уређују појам ,значење и мјере политике за остваривање и унапређење родне равноправности ,врсте планских аката у области родне равноправности и начин извјештавања о њиховој реализацији ,институционални оквир за остваривање родне равноправности ,надзор над примјеном закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређивање родне равноправности .

Законом се ,такође уређују мјере за сузбијање и спречавање свих облика родно заснованог насиља,насиља према женама и насиља у породици.

Законом се уређују обавезе органа власти ,послодаваца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у области у којој дјелују .

II-2 ОБАВЕЗЕ СУДА У СПРОЂЕЊУ МЈЕРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Основни суд у Дервенти је дужан да:

- 1) укључи садржаје родне равноправности у интерним актима и средњорочном програму и плану рада Суда у циљу превазилажења родних стереотипа и предрасуда, његовања узајамног поштовања, ненасилног рјешавања сукоба у међуљудским односима, спречавања и сузбијања родно заснованог насиља и поштовања права на лични интегритет запослених у Суду;
- 2) обезбједи да садржаји планова и програма рад Суда буду такви да афирмишу равноправност у свим сегментима рада Суда;
- 3) предузима у складу са законом ,мјере које обухватају:
  - интегрисање родне равноправности у планове и програме рада Суда ,
  - организовање различитих облика обука .
- 4) континуирано стручно усавршавање и додатне обуке запослених ,као и стручно оспособљавање приправника и нових радника за подстицање родне равноправности ,препознавање и заштиту од дискриминације ,како на основу пола,односно рода,сексуалне оријентације ,полних карактеристика ,инвалидитета,расе,,националне припадности или етничког поријекла,тако и на основу других личних својстава ,повећање осјетљивости на садржај људских права и дискриминације на основу пола,рода и др.
- 5) предузимање посебних мјера ради постизања уравнотежене заступљености полова при именовању судија и пријему нових радника.

Суд је дужан да обезбједи једнаке могућности за све запослене без било којег вида дискриминације на основу пола,односно рода,као и да предузима посебне мјере за подстицање остваривања родне равноправности у Суду.

III САДРЖАЈ ПЛАНА

План садржи:

-основне податке о Суду –назив ,сједиште ,порески идентификациони број ,број и датум одлуке о оснивању Основног суда у Дервенти,матични број и шифру дјелатности Суда.

-укупан број запослених по полној структури ,

-укупан број руководећих и извршилачких радних мјеста по полној структури,

мјере и процедуре за остваривање и унапређење родне равноправности ,

-садржај и начин достављања годишњег извјештаја о спровођењу Плана .

III-1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СУДУ

- Назив:**Основни суд у Дервенти**
- Сједиште:**Дервента,Краља Петра Првог број:6**
- ПИБ:**44161040005**
- Број и датум одлуке о оснивању Суда:
- Матични број:
- Шифра дјелатности: правосуђе

III-2 УКУПАН БРОЈ И ПРОЦЕНАТ ЗАПОСЛЕНИХ ПО ПОЛНОЈ СТРУКТУРИ

2022	
Укупан број запослених	
32-100%	
мушкарци	жене
8-25%	24-75%

III-3 УКУПАН БРОЈ И ПРОЦЕНАТ РУКОВОДЕЋИХ И ИЗВРШИЛАЧКИХ РАДНИХ МЈЕСТА ПО ПОЛНОЈ СТРУКТУРИ

2022			
Укупан број запослених			
32-100%			
Руководећа радна мјеста		Извршилачка радна мјеста	
2-100%		30-100%	
мушкарци	жене	мушкарци	жене
0-0%	2-100%	8-26,67%	22-73,33%

III-4 РАДНА ГРУПА ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

Радна група за родну равноправност разматра приједлоге одлука и других општих аката које доноси Основни суд у Дервенти, прати остваривање родне равноправности, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Суда. У раду Радне групе за родну равноправност могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Актом о образовању Радне групе одређује се број и састав чланова Радне групе, мандат, задаци, начин рада Радне групе и друга питања значајна за рад Комисије.

Чланови Радне групе (тима) за израду АП за родну равноправност су:

1. Нада Јовичић Јаушевац –судија – предсједница
2. Зоран Лазић-судија - замјеник предсједнице
3. Сања Шакотић, секретар суда ,члан
4. Денис Зеленика, стручни сарадник,члан
5. Жељка Симић, шеф писарнице,члан
6. Драган Милинковић,ИКТ службеник,члан

Основни задаци Радног тима су:

- Израда АП за родну равноправност за Основни суд у Дервенти за период 2022-2025 године са наведеним циљевима, начином и динамиком реализације;
- Оперативно праћење и оцјењивање успјешности остваривања циљева;
- Унапријеђење превенције, препознавање и заштита родно заснованог насиља;
- Сарадња са свим релевантним актерима укљученим у предметну област на локалном нивоу;
- Стална сарадња са координационим телом за родну равноправност Високог судског и тужилачког савјета БиХ ;
- Активно учешће у спровођењу Стратегије за родну равноправност у правосуђу БиХ.

III-4 .1.Методологија рада

Акциони план за родну равноправност обухвата период од 2012-2024 године и представља развојни документ овог Суда, који утврђује начин рада и поступања у циљу унапријеђења родне равноправности.

Сама израда АП-а прошла је кроз слиједеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде АП-а
  2. Анализа контекста
  3. Стратешко и акционо планирање
  4. Процес расправе са запосленим у Суду
  5. Усвајање стратешког документа од стране Високог судског и тужилачког савјета БиХ
-

III-4.2. Стварање предуслова за реализацију процеса израде АП-а

Први корак у процесу израде Акциони план за родну равноправност Суда је било формирање Радне групе за израду и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен од стране Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине у текућој години.

У припремној фази договорено је да Акциони План буде стратешки документ који ће да прати циљеве дефинисане Стратегијом за остваривање и унапређење родне у равноправности.

Анализа контекста је један од кључних корака у процесу израде акционог плана родне равноправности. Ослањајући се нас на ранија искуства интегрисања принципа родне равноправности у оквиру шведских правосудних институција, Радна група је узела у обзир добре праксе других правосудних институција као и анализу литературе о родној равноправности у складу са Водичем за имплементацију стратегије за унапређење родне равноправности у правосуђу БиХ.

Наведени показатељи су прикупљени кроз различите базе података, методом брзе процене, методом gender mainstreaming-а која подразумјева уградњу приоритета и потреба жена и мушкараца у све активности овог Суда ради постизања једнакости и равноправности полова, као и анкетом – упитником од 28 питања који је достављен свим запосленим у Суду, а који су и саставни дио овог Акционог плана.

Током израде Акционог плана Основног суда у Дервенти извршена је анализа слиједећих докумената:

- 1.-Стратегија за унапређење родне равноправности у правосуђу БиХ,
- 2.Стратегија за равноправност жена и мушкараца у Европи за период 2020.до 2025.година,,
3. Европска повеља о родној равноправности жена и мушкараца на локалном нивоу,
- 4.Смјернице за превенцију сексуалног и родно заснованог узнемиравања у правосудним институцијама у БиХ,
- 5.Правилник о поступку заштите од узнемиравања на раду Основног суда у Дервенти,
- 6.Етички кодекс за раднике Основног суда у Дервенти.

Стратешко и акционо планирање – на основу прикупљених података издефинисани су стратешки правци и приоритети града у области родне равноправности. У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу је имала и анализа постојећих ресурса у Суду, односно реалне могућности Суда. Финална верзија Плана је достављена Високом судском савјету Босне и Херцеговине на давање сагласности за примјену истог.

IV.- ЦИЉЕВИ

Акциони план намењен је запосленим У Основном суду у Дервенти како би се имплементирала начела и обавезе преузете потписивањем Европске повеље за равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу, али и национални нормативни и стратешки оквир. Приоритет овог Суда ће бити унапређење знања и нивоа свијести о родној равноправности и једнаком приступу правди пред овим Судом ,без обзира на пол .

Успостављање институционалног оквира, изградња капацитета, усвајање и примена процедура за родну процену политика и поштовање принципа једнаких могућности у остваривању права и дужности у Суду су предуслови унапређења положаја жена и мушкараца и побољшање услова живота. Значајан део циљева и активности је усмјерен на успостављање институционалног оквира и системских решења за увођење родне перспективе у Суду .

Акционим планом за остваривање и унапређење родне равноправности у Основном суду у Дервенти су предвиђена системска решења која ће омогућити континуирану контролу понашања и потреба ,како запослених у Суду тако и судских странака, а тиме и одговорати на њихове потребе и уважавати њихове интересе.

Циљ број 1.

Унапређење нивоа свијести свих запослених у Основном суду у Дервенти о појму рода,родним нормама,методи gender mainstreaming-а,родној равноправности и једнаком приступу правди

Циљ број 2.

Стручним обављањем послова и задатака побољшати мишљење,ставове и утиске свих чиниоца који од Суда траже услугу и рјешавање судских предмета или на други начин дођу у контакт са Основним судом у Дервенти,да запослени у суду поштују принцип родне равноправности .

Циљ број 3.

Обезбједити једнак приступ правди свим странкама и лицима која по другом основу долазе у Суд од стране свих запослених у Основном суду у Дервенти

АКЦИОНИ ПЛАН-ОПЕРАТИВНИ ПРИКАЗ

ОПШТИ ЦИЉ 1: Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

Циљ 1. Унапређење нивоа свијести свих запослених у Основном суду у Дервенти о појму рода, родним нормама, методи gender mainstreaming-а, родној равноправности и једнаком приступу правди		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
		За минимум 10% повећан број едукованих руководилаца /руководитељки и запослених у Суду			Сви запослени у Основном суду у Дервенти		2022.година
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Особе које учествују	
1.1. Анализа тренутног стања	2022.година	Извршена анализа	Анализа стања	Анкетни листићи	Основни суд у Дервенти – Секретар суда	Сви запослени у Основном суду у Дервенти	Средства нису потребна
1.2. Едукација руководилаца /руководитељки и запослених у Суду	2022 година	Спроведено минимум 3 радионице	Број спроведених радионица-1	Извештај едукатора/ки Фотографије Листе учесника/ца Медијски прилози Интернет архива	Основни суд у Дервенти- Предсједница суда	Предсједница и секретар Суда	Буџет Основног суда у Дервенти и ВСТС БиХ
		Минимум 10 учесника/ца радионица	Број учесника/ца радионица-2				
1.3. Анкетирање свих запослених у Суду као и странака у Суду о родној равноправности	2022.година	Извршено анкетирање свих запослених као и појединих странака у Суду	Анализа анкетних листића	Анкетни листићи	Основни суд у Дервенти – Секретар суда	Сви запослени у Суду и поједине странке Суда	Средства нису потребна

Циљ 2.		Очекивани резултат			Индикатор		Рокови
Повећање повјерења грађана и побољшање свијести истих у погледу рада Суда на принципу родне равноправности		Повећање и побољшање утиска грађана ,странака да је принцип рада Суда родна равноправност			Број запослених обухваћених активностима		Континуирано
					Одговорна институција	Институције које учествују	
2.1. Постављање Закона о забрани дискриминације и Закона о равноправности полова на сајт Основног суда у Дервенти	2022.година	Постављен Закон о забрани дискриминације и Закон о равноправности полова на сајт Основног суда у Дервенти	Број информисаних путем увида на сајту Суда	Основни суд у Дервенти-ИКТ службеник	Основни суд у Дервенти-Радна група –ИКТ службеник	Заинтересоване странке Суда	Средства нису потребна
3.2. Обиљежавање Седмице равноправности полова у трајању од 13.до 17.јуна	континуирано	Спроведена Седмица равноправности полова Минимум 100 странака,грађана /ки информисано кроз активности	Број информисаних странака грађана/ки Број акција-јавних догађаја	Листе учесника/ца Штампани материјали Фотографије	Основни суд у Дервенти	Судска управа	Буџет Основног суда у Дервенти , Други потенцијални донатори
3.3.Креирање Упитника за особе које долазе у контакт са Основним судом у Дервенти	2022.година	Анализа обрађених анкетних листића-упитника	Број анкетираних лица која долазе у контакт са Судом	Попуњени Упитници ,анкете од стране лица која долазе у контакт са Судом	Основни суд у Дервенти-Референт на информационом шалтеру	Судска управа и Референт на информационом шалтеру	Средства нису потребна

Циљ 3. Једнак приступ правди свих лица која дођу у контакт са Основним судом у Дервенти без обзира на пол		Очекивани резултат Омогућавање кориштења свих услуга у суду као и једнак приступ свим странкама без обзира на пол			Индикатор Сви запослени у Основном суду у Дервенти		Рокови Континуирано
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци учесници		Извори финансирања
					Одговорна институција	Институције које учествују	
3.1. Промовисање и кориштење родно сензитивног језика у свим областима рада (кореспонденција са странкама и радним колегама, као и звања службена и формална)	континуирано	Родно сензитивни језик се користи у свим комуникацијама као и у звањима	Анализа стања и препорука председника Суда да се користи родно сензитивни језик	Анализа стања путем непосредне и ненајављене провјере	Основни суд у Дервенти- Судска управа	Сви запослени у Основном суду у Дервенти	Буџет Основног суда у Дервенти- средства нису потребна
3.2. Омогућавање психолошке подршке свим свједоцима/свједикима код којих се укаже потреба за подршком	континуирано	Пружена психолошка подршка у два судска предмета На сајту суда ставити информацију о могућности пружања психолошке помоћи свједоцима/свједоцима у кривичним предметима	Број предмета у којим је пружена психолошка подршка свједоцима/свједоцима	Судски предмети кривичног реферата	Основни суд у Дервенти	Судска управа	Буџет Основног суда у Дервенти , Други потенцијални донатори

Дервента, априла 2022. године
Број: 084-0-Су-Дп-22-000 542

Мирјана Хрустић
Председница Основног суда у Дервенти

